POSTMASTER: DO NOT FORWARD! SEND ADDRESS CHANGES TO ERŐS VÁR, BOX 602148, CLEVELAND, OHIO 44102. NO. 3 (280) VOL. 59, JUN. 1993. USPS 178560

TEOL. AKADÉMIA KVT. BUDAPEST

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

59. ÉVFOLYAM | 1993. JÚNIUS | 3. SZÁM

A SZENTLÉLEK MŰVE

Pünkösdi visszatekintés

Hitünk tartalmának egyik alapvető jelentőségű mozzanata az a belátás, hogy az isteni szent szeretet nem csupán a történeti-történetfölötti síkon nyilatkozott meg, hogy Jézus Krisztus személyében és művében, döntően áldozati halálában és diadalmas feltámadásában megvalósítsa megváltásunk *tárgyi* feltételeit, hanem túláradó gazdagságával még továbbment, lebocsátkozott hozzánk egészen odáig, hogy mint isteni Szentlélek belépett keresztülkasul bűnnel fertőzött alanyi, lelki-szellemi világunk körébe. Belépett nem azért, hogy új kinyilatkoztatást hozzon, hanem azért, hogy a krisztusi megváltás művét a lelki-szellemi élet síkján véghez vigye: Azt eszközölje, hogy a megváltó kegyelmet bűnbánó hittel *elsajátítsuk* és így egészen új élet részeseivé legyünk. Ez a *Szentlélek műve* mibennünk. Ezt nevezzük *megszentelésnek.*

Fontos hangsúlyozni azt, hogy a Szentlélek nem hoz új kinyilatkoztatást a Jézus Krisztusban történt kinyilatkoztatáshoz képest. És valóban a Szentlélek egész műve s annak jelentősége elválaszthatatlan kapcsolatban van a Jézus Krisztus által lett bűnváltsággal. Azt teszi hatóvá az alanyi, a lelki-szellemi élet síkján; mind mélyebben vezet bele annak megismerésébe és így vezeti Krisztus hiveit minden igazságra. (János 14:26, 15:26, 16:13.) Mindamellett a Szentlélek kiárasztása egészen új mozzanatot, új csodát jelent az isteni kinyilatkoztatás történetében. Mert Isten önkinyilatkoztatása ezzel valóságos *önközléssé* fokozódik, s ebben éri el a maga teljességét. Ennek köszönhetjük, hogy az isteni örök szent szeretet most valósággal lakást vesz a mi bűnös lelki világunkban, azt újjáteremtve megtölti Isten és az emberek iránti szeretettel. (Róma 5:5) Ez a Szentlélek csodája, a pünkösdi csoda.

A történeti szemlélet is rávezet bennünket arra a belátásra, hogy a Szentlélek kiárasztásával valóban csoda történt. Jézus feltámadása után a tanítványok még mindig zárt ajtók mögött gyülekeznek a zsidóktól való féltükben. Ama pünkösd ünnepén pedig egyszerre kilépnek a nyilvánosság elé és attól fogva nem törődve a világ gyűlöletével halálmegvető bátorsággal tesznek bizonyságot a Krisztusról. Honnét ez a csodálatos változás? A magyarázat csak az lehet, amelyet ők maguk adnak: A Szentlélek isteni ereje szállta meg őket. (Cselekedetek 2.) Azóta van az egyház és azóta működik a Szentlélek az egyházban.

Itt felvethetjük azt a kérdést: Miért van szükség a Szentlélek működésére? Ami a megváltásból az alanyi élet területére tartozik, nem telnék az önmagunktól, a saját erőnkből? Ez nem más, mint az *önmegváltás* gondolata, mely alapjában véve hiábavaló. fölöslegessé tenné a krisztusi megváltás objektív valóságát. Pál apostol világosan megmondja: Az érzéki, vagyis a természetes bűnös ember nem foghatja meg az Isten lelkének dolgait, mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképpen ítéltetnek meg. (1Korinthus 2:14.) Azon szerint Krisztusra vonatkozásban : Senki sem mondhatja Jézust Úrnak, hanem a Szentlélek által. (1Korinthus 12:3.) Ugyanígy Luther a harmadik hitágazat magyarázatában: Hiszem, hogy saját értelmemmel vagy erőmmel nem tudnék a Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, vagy Őhozzá eljutni, hanem a Szentlélek hívott engem az evangélium által, ajándékaival megvilágosított, stb.

Nem bizonyítja-e ezt a mindennapi tapasztalás is? Saját erőnkkel hiába próbáljuk rendbehozni, helyreigazítani Istenhez való viszonyunkat, hiába erőlködünk, életünk megújulása után, amíg a Szentlélek meg nem könyörül rajtunk, létre nem hozza Istennel való kiengesztelődésünket s a Krisztusnak ama békességét nem plántálja a mi nyugtalanságunk helyébe. De már ez a lelki nyugtalanság is, boldogtalanságunk, lelki kielégítetlenségünk érzete, új élet utáni vágyódásunk — ez is a Szentlélek műve lelkünk rejtekeiben — csak ne nyugodnánk mindaddig, amíg a Szentlélek véghez nem viszi a bennünk megkezdett jó munkát!

Keresztyénségünk gyöngesége, gyakorlati meddősége, a hit és a hitetlenség között ide-oda hányódásunk legnagyobb részt onnan ered, hogy hanyagságból, az egy szükséges dologgal való könnyelmű nemtörődömségből engedjük félbeszakadni a Szentléleknek bennünk elkezdett jó munkáját. Ennek a kétes magatartásnak a vége aztán a legtöbb esetben a közönyösség, a lelki megkeményedés, ha csak Isten valamiképp fel nem rázza az embert a lelki halálból. Ugyanez áll a gyülekezetekre, az egyházakra nézve is. Hiába erőlködünk, hiába kapkodunk fűhöz-fához, hiába tanácskozunk, hiába hozunk új meg új törvényeket és szabályrendeleteket, hogy egyházunk szolgálatát hatékonyabbá tegyük és gyülekezeteinket kiemeljük alélt-ságukból, amíg a Szentlélek fuvalma nem megyen végig a lelkiek világán, az "egyházi élet" területe hasonló marad a megszáradott csontokkal tele mezőhöz. (Ezékiel 37.) — Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. (János 15:5.) Ez Krisztus Urunk szava. Ez a Szentlélek szava is.

—D. dr. Prőhle Károly: "A hit világa" c. művéből

IMÁDKOZZUNK!

Áldott légy, Úr Isten, mennyei Atyánk, hogy életet adtál nekünk, és üdvösségre hívtál el minket. Áldott légy, Úr Jézus Krisztus, hogy életedet adtad értünk, és bűnbocsánatot szereztél nekünk. Áldott légy, Szentlélek Úr Isten, hogy térítesz, és új életre keltesz minket. Áldott légy, Szentháromság egy igaz Isten, most és örökké. Ámen.

"AZ ELJÖVENDŐT KERESSÜK"

Ez, a Zsidókhoz írt levél 13. fejezetéből vett félmondat volt az *Európai Magyar Evangéliumi Konferencia* idei, immár 34. nagyheti találkozójának a *főtémája,* amelyet az északnémetországi Rendsburg városka közelében lévő evangélikus egyházi üdülőben tartottak meg. Erre az együttlétre, amely régebben főleg csak a Nyugat-Európában élő fiatalok találkozója volt, ebben az esztendőben a kereken 100 résztvevő 20%-a Magyarországról, Erdélyből, Felvidékről, s Kárpátaljáról jött.

A *megnyitó Istentiszteletre* virágvasárnap, a *záró áhítatra* nagyszombaton került sor. Nagypénteken Bünsdorf község ev. templomában volt *Úrvacsorával egybekötött magyar Istentisztelet.* A napi programot általában *közös imaóra,* majd *Bibliatanulmány* vezette be, amelyet a *főtémához kapcsolódó előadások* követtek. Ezeket Svájcban, Németországban, Magyarországon, Olaszországban, s Hollandiában élő magyar lelkészek, ill. szakemberek tartották. Itt felsoroljuk ezeknek az előadásoknak a címét:

Reménységünk alapja — Hová tart az egyház? — A világ jövője — Felelősségünk az egyházban — A jövendő kilátásai egy tudományos kutató szemszögéből.

Ezeket a témákat a délutánok folyamán a résztvevők hét munkacsoportba osztottan megbeszélték, majd beszámoltak megbeszéléseikről.

A vacsora utáni esti programok általában *ismertető jellegűek* voltak. Így virágvasárnap *egyházi énekeink történetéről* volt szó, hétfőn arról, hogy *a magyar népdalok mit mondanak a szerelemről,* kedden egy előadó a *karizmatikus mozgalmakat* ismertette, szerdán délután *kirándulás* keretében megtekintették Friedrichstadt városát és az ottani evangélikus templomban résztvettek Gárdonyi Zsolt würzburgi professzor esti *orgonahangversenyén.* Csütörtökön *házi hangversenyt és előadóestet* szerveztek a fiatalok, éjfél előtt pedig *vigíliára* gyűltek összea konferenciai központ kápolnájában, ahol *passióolvasás* volt. Nagypénteken reggel ugyanott készültek fel közösen az úrvacsoravételre. A nap második felében tartott *irodalmi délután* keretében egy öttagú csoport Cs. Szabó Lászlónak azt a *hangjátékát* adta elő, amely a Jézus megfeszítését követő jeruzsálemi eseményekről szólt.

Mikor eljött a búcsúzás ideje, a résztvevők megköszönték Istennek, hogy e találkozó létrejöhetett és a konferencián lélekben és tudásban megerősödhettek. S a Mindenhatóhoz ekkor azzal a kéréssel is fordultak, hogy az eljövendő év nagyhetében a mostani résztvevőkből minél többen újra találkozhassanak.

—Dr. Pósfay György
genfi ny. ev. lelkész

Könyörgés a Szentháromsághoz

TEREMTŐM, pártfogolj!
Éltemben fény Te légy!
Vezéreljen szemed,
Míg szemem fénye ég...
Szívem s minden tagom, nézd,
Hozom szent áldozatként.
Erőm Neked ajánlom:
Ügyed hasznára váljon!
Szívem Tied: boldog fogoly.
Teremtőm, pártfogolj!

MEGVÁLTÓM, moss Te meg
Véreddel engemet!
Oly sok csodát tesz az:
Eltörli vétkemet.
Vagyok tévelygő, árva,
Ölelj, karodba zárva!
Ott el nem ér harag s vád,
Ott vár igaz szabadság.
Tenélküled bűnöm tömeg...
Megváltóm, moss Te meg!

VIGASZTALÓM, siess,
Ha kísért testi vágy,
Irányítsd lelkemet,
Ha vonzza a világ.
Jézust mutasd be Annak
Aki: élő Uramnak,
Kegyelme titkát tudván,
Hadd járjak keskeny útján.
Ő, minden jóságról híres
Vigasztalóm, siess!

ATYA, FIÚ, LÉLEK,
Tied vagyok, Tied!
Szent arcod vésni be
Fogadd el e szívet!
A lelkem kér epedve:
Bár templomod lehetne!
Ragyogj reám, szegényed
Hadd tükrözhesse fényed!
Hadd mondhassalak enyémnek,
Atya, Fiú, Lélek!

—J. Rambach.
(Szénási Sándor fordítása.)

ARANYKONFIRMÁCIÓ — HÁLAADÁSSAL

— Nemcsak egy gyülekezet ünnepe volt —

Az *Erős Vár* számára írtam egyszer már arról, hogy a II. világháború után kitelepített németajkú lakosság milyen erősen kötődik egyrészt szülőföldjéhez, szülőfalujához, másrészt pedig egykori templomához, gyülekezetéhez. Elszakíthatatlanok ezek a szálak, még lassan ötven év távlatában is. Erre a ragaszkodásra újabb szép példával szolgált az az aranykonfirmációi ünnepély, amelyik Mosonmagyaróvár egyik társgyülekezetében, Levélen volt.

Az a konfirmáció annakidején a kitelepítés előtti utolsó konfirmációja volt a gyülekezetnek. A körülmények, a hangulat már előrevetítette a később bekövetkező tragédiát. Az egyre közeledő háború súlyos árnyékként nehezedett azokra, akik súlyos árnyékként — mint később bebizonyosodott — utoljára álltak az oltár elé, hogy konfirmációi fogadalmukat elmondják.

Ötven évvel később ugyanúgy állták körül az oltárt. Maguk sem hitték, hogy ez megtörténik. Többen közülük már nem lehettek ott velük. Könnyeiket törülgetve sorolták a neveket. Ki az, aki már meghalt, ki az, akit távolra sodort az élet vihara és nem tudták értesíteni erről az ünnepélyről.

Mégis majdnem harmincan jöttek el az akkori konfirmandusok közül. Rajtuk kívül a hozzátartozók és az egykori meg mai gyülekezeti tagok zsúfolásig megtöltötték a templomot. Az igehirdetés szolgálatát Schrödl Hans müncheni lelkész végezte, akinek édesapja volt a gyülekezet lelkésze a kitelepítéskor és aki lelkészi szolgálata legfontosabb részének tekintette és tekinti a kitelepítettek pásztorolását. Isten megtartó kegyelméről szólt, Aki a megpróbáltatásokon keresztül is szeretettel vezette azokat, akik most hálával gondolnak Rá ebben az ünnepi órában.

Az Istentisztelet keretében egyenként jöttek és térdeltek az oltárhoz az aranykonfirmandusok, hogy újra megáldassanak azzal az Igével, ami ötven évvel korábban áldó Igéjük volt. Majd úrvacsoraosztással fejeződött be az ünnepi Istentisztelet, mely áldás volt mindenki életén.

Az ünnepi hangulatot fokozta, hogy az aranykonfirmandusokkal eljött egy müncheni fúvószenekar is, mely az alkalomhoz illő zenedarabokat játszott és az éneklést is kísérte.

—Kiss Miklós
mosonmagyaróvári ev. lelkész

Az Istentisztelet, mint Isten Országa látható, ízleltethető jelenléte

Nincsen más hozzá hasonló ezen a világon. Öregek és fiatalok, szegények és gazdagok, műveltek és műveletlenek, különféle politikai és világnézeti irányzatokat képviselők, olykor más-más nyelvet beszélők, különféle emberi fajokhoz tartozók, mind együtt énekelnek, imádkoznak, s nyitott szívvel fogadják Istennek hozzájuk szóló üzenetét. Együtt vallják meg hitüket, együtt részesülnek bűnbocsánatban, és együtt, megindult szívvel ugyanazon oltárnál fogadják Krisztus testét és vérét az Úr szent vacsorájában. Mindig készen arra, hogy kövessék Urukat, önfeláldozó szeretettel szolgálva egymásnak, életüket is felajánlva, mint Istennek tetsző szép és kedves áldozatot.

Az Istentiszteletnek szerte a világon sok formája alakult ki, s ezek további alakulása napjainkban is folyamatban van. Tanulunk és tanúlnunk is kell egymástól, nem beleszorulva véglegesen egyetlen formába sem. Istentiszteletünk közben mindig emlékeztetnünk kell egymást arra, hogy mindnyájan az egyetemes keresztyén egyháznak vagyunk élő tagjai. Ennek a gondolata megakadályozhat minket abban, hogy teljesen belemerüljünk helyi egyházi életünk gondjaiba és tehetetleneknek, erőteleneknek, s reményteleneknek érezzük magunkat.

Az utóbbi időben mindjobban szívemre nehezedett annak a gondolata, hogy a gyülekezeti Istentisztelet szerves részének lássam az otthonainkban rendszeresen folytatott személyes áhítatainkat is. Ezek megtartása és a családtagok bekapcsolása szinte emberfeletti fegyelmet követel meg ezekben a mozgalmas mai időkben, de minden, még részleges sikerünkön is nagy áldás nyugszik. Az egyházi esztendő szerint kijelölt zsoltárok, ó- és újszövetségi leckék, az evangéliumok naponkénti olvasása, és a Miatyánknak odaadó szívvel való elmondása Isten Országának valóságos jelenlétét jelzi, mint Urunk naponkénti ajándékát.

Egy ilyen csendes, egyszerű otthoni Istentisztelet alkalmából került sor a názáreti Jézusnak, mint a világ Messiásként való kijelentésére (Máté 26:6-13). Ekkor mondta Jézus ezeket a meggondolkoztató, szokatlan szavakat: "Bizony, mondom néktek, hogy bárhol hirdetik majd az evangéliumot az egész világon, azt is el fogják mondani, amit ez az asszony tett, az ő emlékezetére!"

Templomi és otthoni Istentiszteleteinken mindig érezhető egy nagy feszültség, mely ki akar törni az adott keretekből, hogy kiterjeszkedjék és magába foglalja egész életünket, mindent, amit csak teszünk. Túlterjedne még személyes életünkön is túl, mintha az egész földkerekséget is át akarná ölelni. Hiszen Isten Országának a méretei még a látható világot is meghaladják és így a mi hitünknek és életünknek is azokhoz a nagy méretekhez kell alkalmazkodnia.

Ez semmiesetre sem hasonlítható össze népek, országok, fajok, vagy vallások örökös törekvésével, hogy mindent és mindenkit, még a világmindenséget is meghódítsák. Isten Országa azért tartja magát nyitva az egész világ felé, azért kell késznek lennie a világ számára, mert — ahogyan Pál apostol olyan megragadóan fejezte ki — "a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak [Luther: 'Isten gyermekeinek'] megjelenését" (Róma 8:19).

Istennek kedves Istentiszteletünk tesz minket alkalmassá arra, hogy bennünk és általunk megjelenhessenek Isten gyermekei, akik hajlandók magukat és saját érdekeiket is feláldozva részt venni Krisztus megváltó munkájában. Hogy olyanokká legyünk, mint amilyen Ő. A mi feladatunk, hogy határozottan bizonyságtevő életünkkel Krisztushoz hívjuk, Istentiszteleteinkbe bevonjuk az Őt még nem ismerő embertársainkat. Mert a teremtett világ sóvárgása csak akkor nyugodhatik meg, ha mindnyájan megtaláljuk azt, ami után mindnyájan sóvárgunk: Krisztus szeretetét. Semmi más nem hozhat enyhülést. Sem új rendszerek, sem új törvények, sem újfajta nevelés sem. Azokat hamar kijátssza a szeretetnélküli egocentrikus ember. Viszont a legnagyobb áldozatokat is szívesen meghozza az, akinek szívében ott van a Krisztus. Ez a szeretet arra unszol minket is, hogy részt kérjünk magunknak is Krisztus megváltói munkájából minden rendelkezésünkre álló eszközzel.

Merész gondolatnak hangzik, ha azt mondom, hogy egyik eszköznek látnám az arról való lemondásunkat, amiről eddig senki sem, egy ember sem, egy közösség sem, egy nemzet sem tudott és talán nem is próbált lemondani, nem is akart, arról, ami pillanatnyi hasznot ígérhet számára, még akkor is, ha a várt nyereség a másik félnek is kárt okozhat. Arra gondoltam, hogy nekünk, akik vasárnaponként templomi, naponként pedig egyéni és családi Istentiszteleteink alkalmából megízleljük Isten jelenlétének és keresztyén testvéreinkkel való benső közösségünk édességét, részesülünk Urunk megbocsátó és önmagát értünk odaadó szeretetéből, és akiknek szíve olyan bőségesen megtelik életünkhöz oly kívánatos, drága krisztusi békességgel, vajjon nem kellene-e legnagyobb boldogságunknak tekintenünk, hogy azt minden rendelkezésünkre álló eszközzel továbbadjuk? Hogy ezáltal, mint Isten gyermekei által, általunk beteljesedhessék a teremtett világ mély sóvárgása?

Hogy ezt a lelkületet hogyan lehetne átültetni a mindennapos élet valóságába, azon érdemes volna sokat gondolkoznunk. Ehhez merész, vállalkozó kedvre is volna szükségünk. Míg készültem ehhez az íráshoz, eszembe jutottak gyermekkorom élményei, amikor egyszer, még szüleink tudta nélkül is, néhányan közülünk merész kirándulásra vállalkoztunk. Messze a várostól, ahol senki sen láthatott bennünket, leszedve magunkról könnyű nyári öltözetünket, bevetettük magunkat a széles Duna egy nagy kanyarának erős, hűvösen sodró áradatába, hogy legalább 10—20 métert ússzunk az ár ellen. Arra nem gondoltunk, hogy majd amikor már kimerültünk erőnkből, éppen akkor fog

MEGHÍVÓ

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia

1993. október 17-én, vasárnap du. 2 órai kezdettel tartja

25. rendes biennális közgyűlését

a Nyugat-Clevelandi Magyar Evangélikus Egyházban
Denison/W. 98, Cleveland, Ohio címen.

A közgyűlést de. 10:45 órakor Istentisztelet,
majd Ordass-emléktábla avatása és közebéd előzi meg.

Erre az ünnepi és közösségi alkalomra mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

D. Brachna Gábor, főesperes, s.k.
elnök

Juhász Imre, lelkész, s.k.
jegyző

Ebédre a jelentkezéseket a 961-6895 telefonszámra október 14-éig kérjük.

elkapni minket a parttól elsodró ár és minél erősebben próbálunk kijutni, annál messzebbre kerülünk a parttól. Még máig sem tudom, hogyan is úsztuk meg élve ezt a nagy kalandunkat. Máskor meg mélyen, úttalan utakon bemerészkedtünk egy nagy sűrű erdő rengetegébe és alig találtuk meg a megfelelő irányt, hogy a sötétség beállta előtt kiverekedjünk belőle.

És eszembe jutott nagybácsim is. Nagy szülőfalumban fakereskedő volt. Háza mindig nyitva volt számunkra és gyakran nála töltöttük nyári vakációnkat. Mélyhitű keresztyén ember volt. Három gyermekéhez még három árvát fogadott örökbe és úgy nevelte fel őket, mint édes gyermekeit. Néhány utcával odébb árvaházat is létesített, ahol hosszú éveken keresztül harminc árváról gondoskodott. Mindaddig, amíg a II. világháború vége felé egyike lett azoknak, akik mártírokként haltak meg a Délvidéken. Minden porcikáját, minden tevékenységét a Krisztus szeretete járta át.

De akik számára Isten valóság, azok sohasem az emberektől teszik függővé azt, amit cselekszenek. Azok sohasem keresik az emberek tetszését vagy nem tetszését. A Krisztus követése az egyetlen szenvedélyük és egyetlen elképzelhető életmódjuk. Krisztus szemével nézik a világot. Krisztus adja meg életük értelmét és célját. A történelmet írók nem tanulmányozzák a krisztus követőinek a hatását az emberiség történetében. Az egyháznak is csak gyengeségeit látják és hangsúlyozzák. Pedig ha valami még jó ebben a világban, akkor az azoknak köszönhető, akik Krisztus követői voltak. S ha valami jót még várhatunk a jövőben, akkor az is csak kizárólag őtőlük jöhet.

Ne engedjük tehát, hogy Istentiszteletünk a templom kapujában véget érjen, sem akkor, amikor kilépünk otthonunkból és annak ajtóját bezártuk magunk mögött. Inkább emlékezzünk az apostoli intésre, mely szerint a teremtett világ sóvárogva várja Isten gyermekeinek megjelenését.

—Tessényi Kornél, ny. ev. lelkész

IMÁDKOZZUNK!

Istenünk, mennyei Atyánk, Aki elküldted hozzánk szent Fiadat; Úr Jézus Krisztus, Aki megmutattad nekünk az Atyához vezető utat; Szentlélek Isten, Aki munkálod egyházad egységét: Szentháromság egy igaz Isten, Tied a dicsőség örökkön örökké. Ámen.

TRIANONI GONDOLATOK

A magyar nemzetnek egy ezeréves múlt tényei és fejlődési irányzatai által megállapított kiváló történelmi hivatása volt és van, amelynek teljesítésében a trianoni katasztrófa által tetemesen meggyengült. Ez a hivatás a magasabb nyugati életformák megvédésében és békés terjesztésében állott, mind politikai és katonai, mind kultúrális téren. A trianoni megcsonkítás a Nyugat számára már meghódított területeket szakított el tőle és taszított vissza félig-meddig még keleti szellemű létviszonyokba, végveszéllyel fenyegetve ezeken a területeken a már létező magasabb kultúrát, megnehezítve azok felemelését, akik annak a birtokában nem voltak, mert nem érzik tovább a versenyző magasabb kultúra nyomását. Az emberiség nagy szellemi érdekeinek szempontjából ellenérték nélkül való veszteség Magyarország megcsonkítása, a magyarságnak gyengítése.

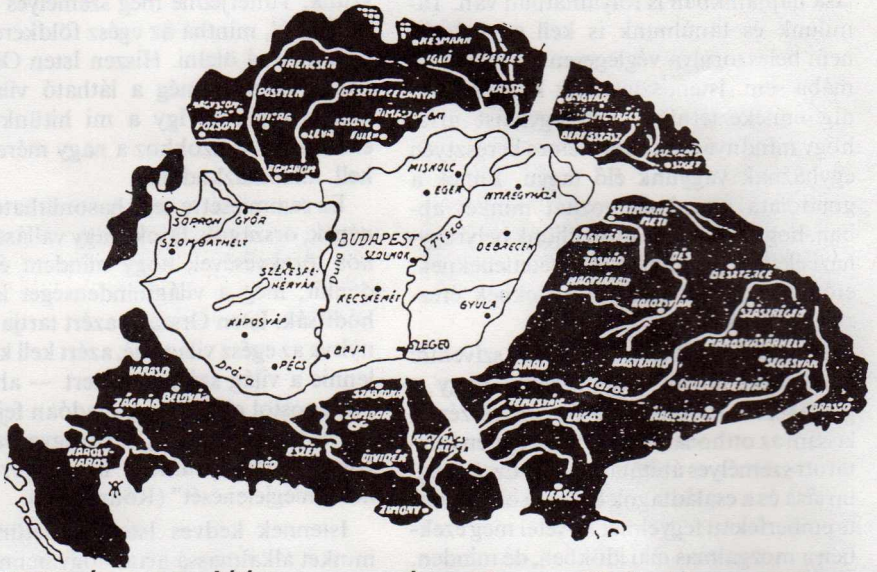

A magyarság rovására megnagyobbodott államoknak, mint olyanoknak, nehéz bárminemű emberiségi hivatást felfedezni, bár azok a nemzetek, amelyeknek impériuma ekképp kiterjesztetett, ilyen hivatással kétségtelenül bírnak. De a hivatás teljesítésére nem nyertek erőt a területi megnagyobbodás által, mely — igaz — fajrokonaik egyrészét velük politikai egységbe hozta, de viszont sok idegen és kulturálisan fejlettebb népelem odacsatolása faji homogenitásukat megbontotta, kulturális tevékenységüket a harcos imperializmus szellemének túlnyomóvá tétele által ferde irányba terelte és ezzel kiszámíthatatlan időre megbénította, vagy legalább emberiségi szempontból hasznavehetetlenné tette. Arra vannak kárhoztatva, hogy több kulturális értéket semmisítsenek meg, mint amennyit termelni képesek.

Trianon mérlege: Az emberiség magasabb érdekeit szolgáló erőtényezők gyengítése, az azokat támadó erők gyarapodása. Vajjon "béke"-e az az állapot, amelyet ekképp lehet összegezni?

—Gróf Apponyi Albert

UTÓSZÓ

A kétszeres trianoni megcsonkítás gyászához immár egy újabb is járul:

1993. május 11-én a magyar parlament 223:39:17 szavazati arányban ratifikálta a Magyar—Ukrán Alapszerződést azzal a pontjával együtt, mely szerint "....a felek tiszteletben tartják egymás területi épségét és kijelentik, hogy egymással szemben nincs *és nem is lesz* területi követelésük". Kárpátalja leírásával törvényhozóink megdöbbentő precedenst teremtettek. A ratifikálásra nem-mel vagy tartózkodással szavazók között találtuk Deme Zoltán és Roszik Gábor ev. lelkész MDF-országgyűlési képviselőket, de nem találtuk Laborczi Géza ev. lelkész SZDSZ-országgyűlési képviselőt. — Nem nyugszunk bele!

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for $6 a year by the Hungarian Conference of the Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229. Second-class postage paid at Cleveland, OH. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekért írójuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár vagy 10 kanadai dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek, s mindennemű levelezésnél címüket, beleértve a postai irányítószámot is, pontosan tüntessék fel. — Nyomda/Printers: Classic Printing Corporation, 9527 Madison Avenue, Cleveland, OH 44102. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a lap alanti címére küldendő:
Postmaster, send address changes (Form 3579) to: **ERŐS VÁR, P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102.**

Nem nyugszunk bele!

Téli szél a targallyakat fújja;
Mint az Isten égre tartott ujja,
Mint megcsúfolt, kikacagott álom:
Állunk egyedül a nagy világon.

Elvették, s most véle nagyra vannak,
Törött véres kardját a magyarnak,
De míg minden nép a sírját ássa:
Van szava, hogy világgá kiáltsa.

Csak mi, csak mi ne verjük kebelünk,
Csak mi, csak mi emeljük fel fejünk,
Tiporhatják szűztiszta igazunk,
Csak mi, csak mi ne hagyjuk el magunk!

De hirdessük guzsbakötött kézzel,
Sebes ajkkal, lázadó vérrel,
Idézve menny-pokol hatalmait,
Hogy béke nincs, hogy béke nincsen itt!

Kezünk bár nem pihen a kardvason,
A szíveinkben nem lesz nyugalom,
Jöhetnek jövő századok, s megint
Csak "Recrudescunt" régi sebeink!

E sebek és e fájdalom örök,
Ettől vonaglik minden magyar rög,
Ettől vérez, ki majd nyomunkba hág,
Ettől nem gyógyulnak az unokák!

Tátra-erdők ettől zúgnak-búgnak
Ettől reszket lelke minden zugnak,
Puha szívek kővé ettől válnak,
Kemény kövek élő szívként fájnak.

Amíg élünk, ettől fájunk, égünk,
Sírban ettől nem lesz pihenésünk,
Ettől szorul a kezünk ökölbe,
Ettől sír a gyermek anyaölbe.

Fenyő madár, behavazott fákon,
Száraz haraszt, téli pusztaságon,
A folyók, fák, a füvek szelleme,
Minden süvít: mi nem nyugszunk bele!

Most Lomnic ormán rakjunk nagy tüzet,
Versailles-ig lobogjon az üzenet,
Hogy megroppant bár karunk ereje:
Nem nyugszunk bele, nem nyugszunk bele!

—Reményik Sándor

• A Hegyi és Társa Kiadó nagyalakú, művészi kiállítású albumként jelentette meg **"Evangélikus templomok Magyarországon"** című művészettörténeti ismertetését. Ugyanettől a kiadótól jelent meg a "Református templomok Magyarországon" c. album is.

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• A bp.—józsefvárosi lakos Túrmezei Erzsébet diakonissza-költőt a Józsefvárosi Becsületkereszttel tüntették ki. "A kitüntetéssel nem csupán egy költőt tisztel meg az önkormányzat, hanem az egyházak hűséges munkáját is, amelyek sokszor nehéz körülmények között végeztek az elmúlt évtizedekben embereket igaz Isten- és emberszeretetre nevelve."

• Megemlékeztek Kuthy Dezsőről, a volt Dunáninneni Ev. Egyházkerület püspökéről halálának 20. évfordulója alkalmából.

• Budapesten a Szilágyi Erzsébet fasor 24. sz. alatt imaházat szentelt fel Szebik Imre, az Északi Ev. Egyházkerület püspöke.

• A sopronmegyei Edvén a múltszázadbeli iskolaépületet emléktemplommá alakították át, s ekként szentelték fel nemrég. Edve az Edvi Illés-család származék helye. Az emlékezés Edvi Illés Gergelyre irányul, aki malomsoki ev. lelkész volt, mikor 1674-ben a pozsonyi vésztörvényszékre idézték, majd gályarabsággal sújtották, s valahol a nápolyi gályákhoz vivő gyötrelmes gyalogúton érte a halál.

• A bp.—kelenföldi ev. templom bejáratánál D. Ordass Lajos püspök, volt kelenföldi lelkész emlékezetére emléktáblát avattak fel. A püspököt ábrázoló domborművű Kúr Csaba warreni (Ohio) szobrászművész alkotása, s az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia adománya.

• Az Ordass Lajos Baráti Kör "Keresztyén Igazság" c. folyóiratával együtt lapunkat, az "Erős Vár"-t is megemlítették az "Evangélikus Élet" c. országos hetilapban, mintegy elmarasztalva azért, hogy közölték az 1992. november 20-i hatállyal az Országos Ev. Bíróság által rehabilitált 96 személy névsorát, mintha valami hétpecsétes titkot hoztak volna nyilvánosságra. A névsor azonban az országos egyházi közgyűlésen, az egyházkerületi közgyűléseken, s még egyházmegyei közgyűléseken túlmenően is széleskörben ismert volt és világi lapok is cikkeztek már arról neveket is megemlítve. Ezért nem teljesen világos, hogy miért szükséges dolgokat akként hangsúlyozni, ahogy éppen bizonyos körökben nem kívántak ennek a rehabilitációs eljárásnak nyilvánosságot adni.

• Diakónus lelkésszé avatták Füller Mihályt, aki szolgálatát a tengelicei ev. gyülekezetben végzi.

• A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat tagegyházai sorába felvették a Budai Szerb Ortodox Egyházmegyét. Ez az új tagegyház is magáévá tette a MÖSZ alapelvét, mely szerint "nemre, fajra, felekezetre, vallásra, nemzetiségre, s világnézetre tekintet nélkül" segít minden rászorulót.

• Az Evangélikus Külmissziói Egyesület áprilisvégi műsoros délutánján Brebovszky Gyula lelkész "Kunos Jenő szolgálata a finnek Kína Missziójában" címmel tartott előadást. Kunos Jenő ny. ev. lelkész-missziónárius a floridai Sebringben él; tavaly és tavalyelőtt missziói munkáját ismertető cikkeivel gazdagította lapunkat, jelenleg könyve kiadására készül.

• Fonyódon ökumenikus ünnepély keretében emlékeztek meg a fonyódi egyházaknál az elmúlt 50 évben szolgálatban volt lelkészekről és világi vezetőkről. Az egyházak s a hitközség képviseletében Balás Béla r. k. segédpüspök, dr. Márkus Mihály ref. püspök, dr. Harmati Béla ev püspök, s dr. Schweitzer József főrabbi méltatta az alkalmat.

• Megemlékeztek Molnár Mária ref. misszionáriusról vértanú halálának 50. évfordulója alkalmából. A Pápuát 1943-ban megszálló japán katonák ejtették foglyul Mánusz szigetén, ahol misszionáriusi szolgálatát végezte. Onnan elhurcolták, majd továbbszállítás ürügyén a szállítóhajón kivégezték. Mánusz szigetén Molnár Mária emlékére emlékharangot kívánnak elhelyezni.

• Meghalt Zongor Endre egykori vései lelkész, a volt Rokonnépek Intézete elnöke. Zongor Endre a finn—észt—magyar kapcsolatok kiszélesítésén munkálkodott. A negyvenes években levelezőtársakat is közvetített; becslés szerint 25 ezer finn és magyar került íly módon kapcsolatba egymással.

—EVÉL

AZ OLVASÓKHOZ

Szeretettel és kérve-kérjük az olvasókat, hogy szíveskedjenek megnézni a címszalagon található évszámot (ez a címszalag első sorában a második helyen áll); az előfizetés annak az évnek a decemberével járt, ill. jár le. Azt is kérjük, hogy azok az olvasók, akiknek a címszalagján **1992** vagy korábbi évszám áll, előfizetésüket — ha módjukban van — megújítani szíveskedjenek. Elő- és felülfizetésekért előre is köszönetet mondunk. Az előfizetési díj évi US$6 az Egyesült Államokban, US$8/CA$10 Kanadából és külföldről hajópostán, US$15 külföldről légipostán. — Szerk.

ERDÉLYI DIÁK CHICÁGÓBAN

A legtöbb európai ember álmai közé tartozik Amerika. A filmvásznon és a TV képernyőjén keresztül megismertetett álomvilág — a fények, az estélyek, a kaszinók — pompája vonzotta és vonzza az embereket a modern világ "igéret földjére". A szabadság országa, a lehetőségek hazája, a menekülés földje: Amerika négy-öt nemzedéken keresztül mágnesként vonzotta a magyar embereket.

A NAGYVÁRADI EVANGÉLIKUS TEMPLOM

Kilencven éve, 1903. július 5-én szentelte fel Ft. Zelenka Pál püspök a nagyváradi evangélikusok templomát. A templomot korai gót stílusban Rimanóczy Kálmán városi építész terve szerint építették. Bár a lutheri tanok már 1552-re elérték Nagyváradot, az evangélikusok igazán csak a Türelmi Rendelet után 1784-től szervezkedhettek gyülekezetté. A városban és környékén lakó tagok száma most kereken ezer. Jelenlegi lelkésziik Nt. Máthé Csaba.

IMÁDKOZZUNK!

Úr Jézus Krisztus, szabadíts meg bűneinkből kegyelmeddel! Úr Isten, Atyánk, nevelj minket szeretetre a Te szeretteddel! Szentlélek Úr Isten, egyesíts minket gyermekeiddel a Te közösségedben. Szentháromság egy igaz Isten, légy minékünk Segítőnk, Urunk és Megváltónk most és örökké. Ámen.

A bevándorolt magyarok a nyelvismeret hiánya és hazaszeretetük miatt itt-ott kis "Magyarországokat" építettek, hoztak létre Amerika területén. A templom itt is, mint Erdélyben, az összekötő kapocs volt és máig az is maradt a magyarság életében. A templomok alá épített gyülekezeti termeknek az a célja, hogy összekösse a családokat, hogy megtartsa az anyanyelvet. A templom, a vallás, a hit összeköti a magyar embert a világ minden táján.

Amikor ösztöndíjas teológusként kikerültem Chicagóba, akkor jöttem rá arra, hogy a templom családjának én is tagja vagyok a világ bármelyik táján. Ez az ismeretlen segítő szeretet lepett meg, amikor Pósfay György és Bernhardt Béla lelkész urak mindent elkövettek, hogy elkezdhessem chicagói tanulmányi évemet. Fáradhatatlan munkájukba bekapcsolódott Pátkai Róbert esperes úr és Terray László lelkész úr, akik a londoni nyelviskolához szükséges költségeket teremtették elő. Harmati Béla püspök úr pedig nagy gonddal karolt fel, hogy a bürokrácia semmi akadályt se gördítsen elutazásom útjába. Ennek a hihetetlen fáradozásnak lett a gyümölcse az én ösztöndíjas évem a chicagói evangélikus teológián (Lutheran School of Theology in Chicagó).

Amikor 11 hónap után visszagondolok az itt eltöltött időre, akkor bátran állíthatom, hogy soha nem voltam egeydül. Anyanyelvem távol családomtól új családi környezetet teremtett. A hétközben zajló tanulási időre a hétvégi magyar beszéd üdítően hatott, s ennek köszönhetően néhány hónap múltán könnyedén váltottam a nyelveket.

Jóleső volt, hogy Bernhardt Béla esperes úrék Clevelandban, s Tomaj Guszti bácsiék Chicagóban családtagként fogadtak el és féltő szeretettel vettek körül. Guszti bácsi, aki az itteni magyar szórványevangélikusság ügyét viseli szívén arra bíztatott, hogy tartsunk Istentiszteletet. Istennek legyen hála, hogy ittlétem alatt kétszer összegyűlhettünk, alkalmakként hetven-hetven résztvevővel. Nem volt mindenki evangélikus. De katolikusoknak, reformátusoknak, baptistáknak, s evangélikusoknak az volt a fontos, hogy együtt, saját anyanyelvünkön tisztelhettük, dicsőíthettük az Urat.

Ennek az ösztöndíjnak köszönhettem, hogy egy nemzetközi nyelvet megtanultam, hogy megnyílt előttem az angolnyelvű teológiai szakirodalom, s hogy az Úristen segítségével az évet jó eredménnyel végezhettem el. Itt még világosabbá lett számomra, hogy egy lelkésznek jólképzettnek kell lennie, hogy teljes szellemi tudásával és fizikai erejével szolgálhassa az Úr ügyét.

Örömmel megyek vissza Erdélybe, mert minden embernek van küldetése, s az enyém az, hogy Istent és magyarságomat a Kárpátmedencében a Magyar Evangélikus Egyházban szolgáljam. Úgy érzem, anyagi tényezőknek nem szabad engedni, hogy az ilyen kötelesség- ill. hivatástudatot lerombolják. Aki kijön tanulni, menjen vissza hazájába és szolgálja tudásával, hivatásában a magyar népet, "Mert mit használ az embernek az, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?" (Máté 16:26).

—Jakab Béla, végzős ev. teológus
Chicago—Kolozsvár

[*Szeretettel és áldáskívánással búcsúzunk el Jakab Bélától, amint e hónap elején visszatér Erdélybe, szeretteihez Nagyváradra, majd a teológiára, Kolozsvárra. Egy évvel ezelőtt angolul nem tudott. Tavaly nyári londoni nyelvtanfolyam után az 1992/93-i tanév folyamán nyelvismerete rendkívülien fejlődött, prédikált is többször. Tanulmányi jegyei között is sűrűn szerepelt a "jeles", s legfeljebb még a "jó". Az Úr vezérelje életútján, mihamarabbi lelkészi szolgálatán. —BB.*]

NT. DR. HEFTY LÁSZLÓ

ág. h. ev. lelkész, misszionárius

1930. április 4 — 1933. május 26

"Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetül eltétetett nekem az igazság koronája."

Élettársának, Kató nt. asszonynak, gyermekeinek családjukkal, testvéreinek és más rokonainak, s minden gyászolójának a feltámadás hitében kívánunk erőt és vigasztalást.

Nyugodjék békében!

A gyászhír lapzárta után érkezett. Nt. dr. Hefty László életpályáját és szolgálati útját az augusztusi számban közöljük.

Feltártak egy zsinagógát, amelyben Jézus prédikált

Jeruzsálem: 1992 nyarán kezdődött ásatások során a közelmúltban feltártak egy olyan zsinagógát, amelyben Jézus kétséget kizáróan prédikált.

A zsinagóga helye Betsaida, Péter, András és Fülöp apostol egykori lakhelye, ahol 1989 óta folynak régészeti ásatások, a haifai egyetem kutatója, Rami Arav, valamint a müncheni egyetem professzora, Kuhn H. W. vezetésével. Betsaidában (a "halfogás házában") egy kétséget kizáróan zsidó építészeti jellegzetességeket mutató ház kövezett belső udvarában halászhálóra felfüggesztett súlyokat és horgokat találtak. A tudósok úgy, vélik a házat halászok lakták, nem kizárt, hogy Péter vagy Jézus más tanítványai.

A településen feltártak egy 11.3×5 m alapterületű termet, amelynek méretei, formája és elhelyezése — tengelye ugyanis a jeruzsálemi templom szentélye felé néz — arra engednek következtetni, hogy az épület rendeltetése egy zsinagógáé volt. Pontosabban szólva, így a tudósok, "a zsinagógáé, éspedig a település egyetlen zsinagógájáé Jézus korában. Mivel azonban Jézus tanító, prédikátor és hivő zsidó volt, tevékenységét csak ebben a zsinagógában fejthette ki."

Az ásatásokat tovább folytatják. Betsaidára, amelyet majd kétezer évig a feledés homálya borított, továbbiakban, mint a Biblia és Josephus Flavius történetíró kijelentéseinek fontos régészeti bizonyítékára lehet hivatkozni.

Nyári Magyar Iskola

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség idén huszonhatodszor rendezi meg szokásos nyári magyarnyelvű iskolatáborát, a Sík Sándor Cserkészparkban, Fillmore (NY) közelében. A háromhetes iskolatábor július 11-től augusztus 1-ig tart. Felvesznek 8—14 éves gyermekeket, akik beszélnek magyarul és tudásukat bővíteni kívánják. Részvételi díj $450; testvérek kedvezményt kapnak. Érdeklődni lehet a következő címen: Külföldi Magyar Cserkészszövetség, P. O. Box 68, Garfield, NJ 07026; tel.: 201-772-8810.

KÖNIGSBERGI EGYHÁZSZERVEZÉS

Az Oroszországhoz csatolt északkeleti Kelet-Poroszország fővárosában újra szervezik az evangélikus egyházat. Egyre többen költöznek erre a vidékre a Belső-Ázsiába telepített németek közül. Már 1700 személy tartozik a königsbergi gyülekezethez. Azzal számolnak, hogy a keletről betelepülő németek száma hamarosan eléri a százezret. Az Istentiszteleteket egyelőre bérelt helyiségekben tartják mind a fővárosban, mind a környékén, bár remélhető, hogy legalább egy templomot visszakapnak az elkobzottak közül. Az istentiszteleti nyelv, tekintettel arra, hogy az idetelepülő németek németül alig beszélnek, orosz.

Adományok nyugtázása

• **AZ "ERŐS VÁR"-RA**

Minden előfizetés a címszalagon jelzett év végén, decemberi számmal jár le. Köszönettel nyugtázzuk az **1993. április 1-e és május 31-e között** az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

$40: Dr. Radányi Oszkár (Lakewood OH). — **$25:** Fröhlich János (Stamford CT). — **$8:** Palotay József (Newbury Park CA). — **$6:** Dr. André László (Bulverde TX). —**$5:** Schneiker Henrik (New Berlin WI). — **$4:** Mergl Éva (Linesville PA). — **$2:** Gomola Györgyné (Willowdale ON), Nitsch József (Longwood FL). — **$1:** Petrakovits Jenőné (Chicago IL), Sipos Györgyi (S. Milwaukee WI).

• **EVANGÉLIKUS ISKOLÁK JAVÁRA**

Fasori gimnázium. $100: Dr. Schulze János (Pleasantville NY). — **$50:** Dr. Bodó János (Los Angeles CA). **Eddig összesen: $7,250.00.**

* * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference —ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Fasor, Sopron, Deák-tér, Aszód, Bonyhád, Nyíregyháza, Orosháza, Békéscsaba, Szarvas) vagy a segélyszolgálatot ("Segély") megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

ÉSZAK-EURÓPA 400 ÉVE EVANGÉLIKUS

A 400 évvel ezelőtt, 1593.március 1-én tartott uppsalai zsinaton rögzítették le, hogy a Svéd Egyház evangélikus egyház. Ezzel természetesen meghatározták a finnek vallását is, hiszen akkor Finnország svéd uralom alatt volt. A zsinaton kimondták az 1530-ban fogalmazott Ágostai Hitvallás elfogadását, s egyéb vallásoknak az országból való kitiltását. Ezzel elejét vették a katolikus ellenreformációnak és megakadályozták a kálvini reformáció északra való terjedését.

VALLÁSI IGAZOLVÁNY PAKISZTÁNBAN

A pakisztáni keresztény felekezetek közösségének erőteljes, országosméretű tiltakozására a kormány visszavonta azt a rendeletet, melyben megkövetelték volna, hogy a személyazonossági igazolványban a vallási hovatartozást is jelöljék, bár az igazolványt ezután is a vonatkozó rovattal nyomják. A kormányrendeletben a keresztyének elleni diszkrimináció lehetőségét vélték felismerni.

SZÜLETÉSNAPOT KÖSZÖNTÜNK!

Június 7-én tölti be 70. életévét Nt. Juhász Imre, ny. ev. lelkész, aki 34 éven át volt a Nyugat-Clevelandi Magyar Evangélikus Gyülekezet pásztora. Jelenleg az ohiói Hideaway Hills-ben lakik, s az AMEK jegyzői tisztségében tevékenykedik.

*

Június 19-én lesz 75 éves Nt. Vajta Vilmos, ny. lelkész, a világevangélikusság nagyrabecsült, tudós teológusa, az EVSZ teológiai osztályának volt igazgatója és a strassburgi Ökumenikus Intézet volt vezetőprofesszora. A svédországi Alingsas-ban lakik, s idegen nyelveken megjelent könyvei magyarul való kiadását gondozza.

*

Az ünnepelteknek Istentől sok áldást és még számos, szeretteik körében eltöltendő, aktív nyugalmi évet kívánunk!

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**

Templom és lelkészi hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

*

CLEVELAND — NYUGAT

Beszolgáló lelkész: **Lukácsi László**

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Istennek legyen hála minden alkalomért, mely gyülekezetünk számára erősödést és növekedést hozott. Missziói alkalmak voltak ezek, melyekben a hit, a hűség, és az áldozatos szeretet jelei megmutatkoztak. • Köszönet azoknak, akik a Tessedik Sámuel Alapítványt adománnyal támogatták. Így összesen $700-t juttatunk el Magyarországra. Dr. Lelbach Antal személyesen meglátogatta az Alapítvány elnökségét, s további híradást közvetít számunkra a folyamatos kapcsolatok erősítésére. • A "hazalátogatási ebéd" (Homecoming) nagy sikere abban a hitünkben erősített meg, hogy a "láthatatlan egyház" újra láthatóvá válik, ha hű sáfárként és jó pásztorként élünk és munkálkodunk. Nincs elveszett ember Isten szemében, ezért az Ő szeretete mágnesével mi is tudunk vonzani, gyűjtögetni. Pünkösd közelében hasson át bennünket a krisztusi ígéret: "Ne félj, te kicsiny nyáj!", s vegyük magunkra a Lélek késztetését: "Nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elvesszünk, hanem a hitei, hogy életet nyerjünk". • Közeli eseményre hívogatunk: (1) **Június 20-án "potluck" ebéd** az angol női kör, LCW rendezésében. (2) **Szeptember 19-én gyülekezeti ebéd,** melyen Ft. D. Ordass Lajos püspök életére és szolgálatára emlékezünk halála 15. évfordulója alkalmából; 1978.augusztus 14-én hunyt el, 78 éves korában. Utoljára 1957-ben

végzett aktív püspöki szolgálatot. A hátralévő évek a legkeserűbb száműzetéssel felértek. Isten áldása vele maradt, s életrajzi írásai, 1956-os visszaemlékezései ezekben az időkben készültek el. 1957-ben amerikai útja során a mi kis templomunkat is meglátogatta; mikor és hogyan?, erről is hallunk majd a megemlékezés során. Mindenkit várunk, s a személyes emlékekre, kapcsolatokra éppúgy emlékezünk, mint történelmi nagyságára, teológiai és lelki örökségére. (3) **Október 17-én gyülekezeti ebéd** az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia közgyűlése kapcsán, amikor is Ordass püspök emlékezerére templomunk előterében emlékplakettet helyezünk el. • Urunk gyógyító szeretetét kérjük beteg és erőtelen testvéreink számára. Lelke támogatásáért imádkozunk a gyászolók vigasztalására. • Az elmúlt hetekben veszítettük el **Moravetz Piroska** testvérünket 71 éves korában. Gyermekei, unokái számára legyen közel Isten vigaszadó kegyelme. Hűséges tagunk, **Kovács József** hazaköltözött az Úrhoz 86. évében. Gyermekei és családjaik számára kívánunk reménységet a feltámadott Úr ereje által. Mindkét temetésen Nt. D. Brachna Gábor ny. lelkész szolgált. • Szeretettel adjuk hírül, hogy templomunk belső festése és javítása befejezéséhez közeledik, de a nagyterem és épületeink helyreállítása még ezután következik. Egyházunk anyagi terheinek hordozásában mindenkire és mindenki adományára szükségünk van. • Isten felüdítő áldásában gazdag, kellemes és tartalmas nyári hónapokat kívánok a minél több találkozhatás és viszontlátás reményében. —LL.

*

DETROIT

Beszolgáló vendéglelkész: **Dr. Herjeczki Géza**

Templom: 8151 Thaddeus Street. — Istentiszteletek kéthetenként vasárnap, változó időpontban. — Felvilágosításért hívják telefonon Kozma Lilit 928-1876 vagy a lelkészt 382-3735 számon.

*

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla esperes**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkészi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

1993. évi gyülekezeti közgyűlésünket, elhalasztva március 14-éről, június 13-án tartjuk, közvetlenül az esedékes Istentisztelet után. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk. • Az évadzárás a június 27-én esedékes Istentisztelettel történik meg; ezalkalommal az Úrvacsora is kiosztásra kerül. • Betegeinket Isten gyógyító kegyelmébe ajánljuk, kívánva mindegyiküknek hamaros felépülést, különösen is Takács Mihály presbiterünknek és kedves feleségének, valamint özv. Érsek Lajosnénak. Mindhárman kórházi ápolásra szorultak. • A gyászolókat pedig Jézus bíztatásával keressük fel: Ő mondta: "Én vagyok a Feltámadás és az Élet."Ebben az Igében legyen békessége és reménysége kedves testvérünknek, dr. Csepely Andrásnak, aki dr. Gallyas Istvánné sz. Csepely Györgyi Budapesten bekövetkezett halálával testvérét veszítette el, s ugyancsak az elhunyt leányának, dr, Gallyas Katalinnak Torontóban és fiának, dr. Gallyas Csabának Budapesten szintúgy. • Nyári lelki-testi felfrissülést, megpihenést, elcsendesedhetést gyülekezetünk tagjainak és barátainak egyaránt kívánunk; szeptember 12-én találkozunk újra, ha Isten is úgy akarja. —BB.

* * *

Híreket csak azokból a gyülekezetekből közölhetünk, ahonnan azokat beküldik. Az augusztusi számhoz a lapzárta július 20-án van. —Szerk.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1993. JÚLIUS HÓ

1. 2Móz 25:17-22 — Csel 14:21-28
2. Jón 3:10, 4:1-11 — Csel 15:1-12
3. Jn 6:37-40 — Csel 15:13-35

PÜNKÖSD UTÁNI 5. VASÁRNAP

Heti ige: Gal 6:2

4. **Rm 5:12-15 — Mt.10:24-33**
5. Jn 8:3-11 — Csel 15:36—16:5
6. 2Kor 2:5-11 — Csel 16:6-15
7. Jk 3:13-18 — Csel 16:16-24
8. 1Kor 11:20-32 —Csel 16:25-40
9. Rm 15:1-7 — Fil 1:1-11
10. Ézs 30:18-22 — Fil 1:12-18a

PÜNKÖSD UTÁNI 6. VASÁRNAP

Heti ige: Ef. 2:8

11. **Rm 6:1-11 — Mt 10:34-42**
12. 1Móz 12:1-4 — Fil 1:18b-26
13. Rm 13:8-10 — Fil 1:27—2:4
14. 2Kor 8:10-15 — Fil 2:5-11
15. 1Kir 19:19-21 — Fil 2:12-18
16. Jn 1:35-42 — Fil 2:19-30
17. Mt 19:27-30 — Fil 3:1-11

PÜNKÖSD UTÁNI 7.VASÁRNAP

Heti ige: Ézs 43:1

18. **Rm 7:15-25 — Mt 11:25-30**
19. Zsolt 26 — Fil 3:12-16
20. 5Móz 7:6-12 — Fil 3:17-21
21. Gal 3:26-29 — Fil 4:1-9
22. 1Pt 2:2-10 — Fil 4:10-23
23. 1Pt 3:18-22 — Csel 17:1-15
24. Jel 3:1-6 — Csel 17:16-34

PÜNKÖSD UTÁNI 8.VASÁRNAP

Heti ige: Ef 2:19

25. **Rm 8:18-25 — Mt 13:1-9**
26. Zsolt 21 — Csel 18:1-22
27. 2Móz 19:3-8 — Csel 18:23—19:7
28. Jn 6:30:35 — Csel 19:8-23
29. 1Kor 10:16-22 — Csel 19:23-40
30. Jn 6:47-51 — Csel 20:1-16
31. 2Kor 5:1-9 — Csel 20:17-38

1993. AUGUSZTUS HÓ

PÜNKÖSD UTÁNI 9. VASÁRNAP

Heti ige: Ef 5:8-9

1. **Rm 8:26-27 — Mt 13:24-43**
2. Rm 6:19-23 — Csel 21:1-14
3. Gal 6:7-10 — Csel 21:15-26
4. Jn 9:1-12 — Csel 21:27-40
5. Mt 7:13-21 — Csel 22:1-22
6. 1Kor 6:9-14, 18-20 — Csel 22:23-30
7. Jel 14:14-20 — Csel 23:1-11

PÜNKÖSD UTÁNI 10. VASÁRNAP

Heti ige: Lk.12:48

8. **Rm 8:28-30 — Mt 13:44-52**
9. 1Kir 3:16-28 — Csel 23:12-35
10. Péld. 8:18-21 — Csel 24:1-21
11. 1Pt 4:7-11 — Csel 24:22-27
12. 1Tim 4:12-16 — Csel 25:1-12
13. Jer 1:11-19 — Csel 25:13-17
14. Mt 7:24-27 — Csel 26:1-23

PÜNKÖSD UTÁNI 11. VASÁRNAP

Heti ige: Zsolt 33:12

15. **Rm 8:35-39 — Mt 14:13-21**
16. Rm 11:1-15 — Csel 26:24-32
17. 1Kor 10:1-13 — Csel 27:1-12
18. 1Kir 21:1-16 — Csel 27:13-16
19. Jer 16:14-17 — Csel 27:27-44
20. Ézs 55:1-5 — Csel 28:1-16
21. Mt 23:34-49 — Csel 28:17-31

PÜNKÖSD UTÁNI 12. VASÁRNAP

Heti ige: 1Pt 5:5

22. **Rm 9:1-5 — Mt 14:22-23**
23. Mk 9:33-37 — 3Móz 1:1-9
24. 1Sám 17:38-51 — 3Móz 8:1-13
25. Mt 21:28-32 — 3Móz 9:1-24
26. Gal 2:16-21 — 3Móz 10:1-11
27. 2Sám 16:5-14 — 3Móz 16:1-22
28. 1Jn 4:1-6 — 3Móz 19:1-5, 9-18

PÜNKÖSD UTÁNI 13. VASÁRNAP

Heti ige: Ézs 42:3

29. **Rm 11:13-15, 29-32 — Mt 15:21-28**
30. Mk 8:22-26 — 3Móz 19:31-37
31. Mk1:21-28 — 3Móz 25:1-10, 23

—(B)

POSTMASTER: DO NOT FORWARD! SEND FORM 3579 TO:

ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

SECOND-CLASS POSTAGE PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE LEJÁRT-E?